

NOTAT

Udviklingen i udgifterne i sygedagpenge- systemet

Maj 2018

Der blev i januar 2017 udarbejdet en analyse af årsagerne til den forventede merudgift i sygedagpengesystemet i 2016 på 2,1 mia. kr. i forhold til det forudsatte i forbindelse med sygedagpengereformen. Merudgifterne dækkede over en samlet forventet meraktivitet i sygedagpengesystemet på i alt 14.900 fuldtidspersoner sammenlignet med, hvad der blev forudsat ved reformens ikrafttræden.

Analysen viste, at personer generelt bliver længere tid i systemet, og overgår ikke til at modtage andre indkomstoverførsler som forudsat. Derudover viste analysen, at der i perioden 2012-2015 er kommet ca. 10.000 flere personer ind i sygedagpengesystemet. Dette skyldes især, at flere sygemelder sig fra beskæftigelse end tidligere.

En samtidig udarbejdet effektanalyse har til gengæld vist, at reformen har bevirket, at en del af de syge er kommet hurtigere tilbage i beskæftigelse end før reformen. Den positive beskæftigelseseffekt blev i 2016 beregnet til 750 fuldtidspersoner.

Med udgangspunkt i den stigende tilgang i 2012-2015, de stigende varigheder i sygedagpengesystemet og den senere afgang til andre indkomstoverførsler samt den positive beskæftigelseseffekt blev virkningen på de offentlige finanser beregnet til 0,8 mia. kr.

Opdatering af tilgang ind i sygedagpengesystemet

Siden beregningen af virkningen af merudgifterne i sygedagpengesystemet på de offentlige finanser fra 2016, har Beskæftigelsesministeriet arbejdet videre med datagrundlaget bag beregningerne. Den netop udarbejdede tilgangsanalyse viser imidlertid, at tilgangen ind i systemet er steget med 7.500 personer i perioden 2012-2016 frem for de hidtil forudsatte 10.000 personer. Virkningen på de offentlige finanser ved stigende tilgang bliver derfor mindre.

Opdateret beskæftigelseseffekt

En opdatering af den bagvedliggende effektanalyse, som er udarbejdet for Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet af forskere fra Århus Universitet, viser, at beskæftigelseseffekten er højere end lagt til grund i beregningen fra 2016, hvor den blev beregnet til 750 fuldtidspersoner. Således viser analysen nu en beskæftigelseseffekt på ca. 1.400 fuldtidspersoner.

Den opdaterede beskæftigelseseffekt indebærer, at den negative virkning på de offentlige finanser bliver mindre.

I beregningen af virkningen på de offentlige finanser indgår merudgifterne i sygedagpengesystemet, mindredgifter til andre indkomstoverførsler, når de syge bliver længere i systemet, den positive beskæftigelseseffekt samt virkningen fra skatter og afgifter.

Den opdaterede tilgang i 2012-2016 samt den opdaterede beskæftigelseseffekt vil trække i retning af, at virkningen på de offentlige finanser vil blive mindre end først skønnet.

Den videre opfølgning

Analysen fra efteråret 2016 om årsagerne til merudgifterne i systemet baserede sig på en række usikre antagelser i reformforudsætningerne om, hvordan de sygemeldte agerede før og efter ændringernes ikrafttræden. Idet analysen bl.a. havde til formål at klarlægge, om forhold i selve reformen kunne forklare merudgifterne, blev analysen baseret på forskellen mellem *de reelle* udgifter i 2016 og det udgiftsniveau, som blev *forudsat* for 2016 ved reformens ikrafttræden. Det forudsatte udgiftsniveau blev udarbejdet i slutningen af 2013 ved aftalens indgåelse, og var baseret på regnskabsdata for 2012. Virkningerne af reformen blev indbudgetteret på finanslovsforslaget for 2015.

Fagligt set bør man imidlertid ikke vedvarende opgøre de reelle udgifter i systemet i forhold til et udgiftsniveau, som blev forudsat ved reformens ikrafttræden. Dette skyldes, at en lang række faktorer påvirker udgifterne i sygedagpengesystemet. Det omfatter tidligere og senere gennemførte reformer, ændrede konjunkturer, ændret sammensætning af arbejdsstyrken, arbejdsvilkår og arbejdsmiljø mv. Hertil kommer, at de forudsatte udgifter i forbindelse med reformaftalen også afspejlede et skøn med de dertil hørende usikkerheder.

Udgifterne i sygedagpengesystemet kan derfor ikke vurderes isoleret, men må ses i sammenhæng med udviklingen i andre og relaterede indkomstoverførsler samt den generelle udvikling på arbejdsmarkedet. Det vil derfor være behæftet med betydelig og stigende usikkerhed vedvarende at søge at forklare forskellen mellem de faktiske udgifter til sygedagpenge og et forudsat udgiftsniveau baseret på aktivitet og udgifter før reformens ikrafttræden i 2014.

Tilsvarende problemstilling ses i opfølgningen på andre reformer, hvor reformeffekter ikke kan isoleres fra udviklingen på andre områder.

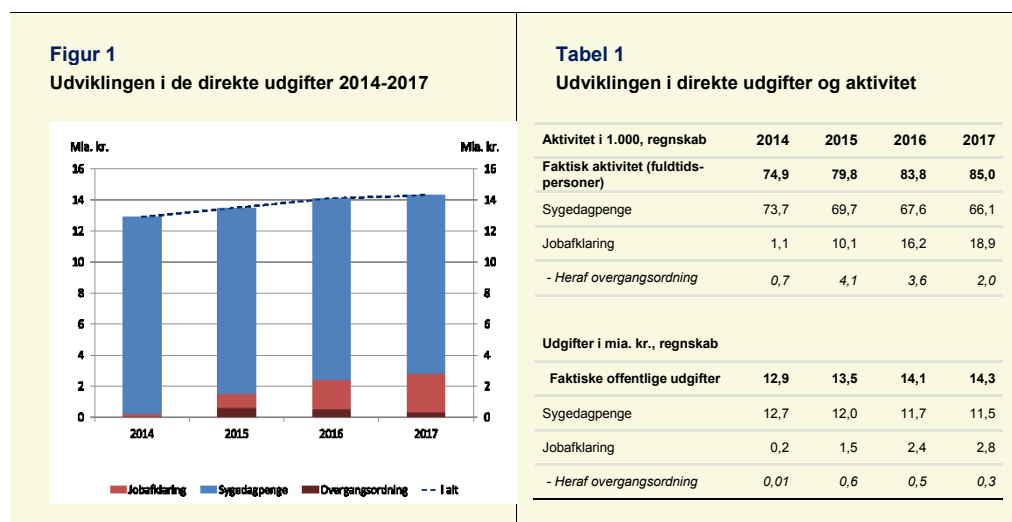
På den baggrund vurderes det fremadrettet mere retvisende at følge udviklingen i de faktiske årlige udgifter i systemet. Derved tilvejebringes et mere konsolideret og relevant billede af den samlede udvikling på sygedagpengeområdet. Der lægges

således op til fremadrettet at følge op på *udviklingen* i udgifterne i sygedagpenge-systemet siden reformens ikrafttræden i 2014.

Udvikling i udgifterne

Udviklingen i de offentlige udgifter fra 2014 til 2017 er steget med 1,4 mia. kr., mens aktiviteten er steget med godt 10.000 helårspersoner, *jf. figur 1 og tabel 1*. Der er i perioden sket et fald i udgifterne til sygedagpenge, mens udgifterne til jobafklaringsforløb er steget.

På baggrund af regnskabstal for 2017 forventes en mindre stigning i udgifterne fra 2016 til 2017 end i de forudgående år. Udgiftsudviklingen på området skal dog fortsat følges nøje, herunder de hidtil stigende varigheder i jobafklaringsforløbene.

Kilde: Jobindsats samt kommunale regnskabstal fra Danmarks Statistik

Tal for 2017 viser, at udgifterne på området var mindre end budgetteret på finansloven for 2017. Det kan tyde på, at stigningen i udgifterne på området er aftagende.